LITEN INNSATS, STOR VIRKNING:

En pc i toppform

23 SUPER-TIPS

Noen enkle justeringer er alt som skal til for å gjøre Windows-maskinen langt kvikkere. Her har du 23 tips som gir merkbart bedre ytelse.

Journalist
Henning Rasmussen

At du har en pc som fungerer noenlunde brukbart, er ikke det samme som at den ikke kan bli bedre ved hjelp av målrettet optimalisering.

Mange standardinnstillinger i Windows legger nemlig beslag på unødvendig store ressurser uten at du egentlig får noe igjen for det. I Windows 10 og 11 er det særlig to elementer som forsyner seg av tilgjengelige ressurser: Det ene er pynt som gjør operativsystemet fint å se på. Det andre er diverse bakgrunnstjenester og -programmer. Du vet sikkert om noen programmer som starter automatisk sammen med operativsystemet. I tillegg kommer flere automatiske tjenester, apper og funksjoner som allerede kort tid etter at maskinen har startet, legger beslag på en viss andel av den samlede ytelsen.

Her har vi valgt ut 23 punkter i Windows som kan justeres for å få en pc som fungerer optimalt.

Tipsene virker på forskjellige måter

VIKTIG

Tipsene i denne kategorien gjør maskinen raskere og er viktige for den generelle sikkerheten.

FORDELAKTIG

Her har vi samlet tipsene som både gir ekstra kraft og gjør maskinen lettere å bruke.

EFFEKTIVT

Dette er tipsene for deg som legger størst vekt på raskere oppstart og høyere ytelse.

TIPS 1

Ta omstart hver eneste dag

Det er flere gode grunner til at du bør starte maskinen på nytt med jevne mellomrom. Omstarten betyr ikke bare at Windows får mulighet å avslutte installering av nedlastede oppdateringer, men også at arbeidsminnet tømmes og starter på nytt.

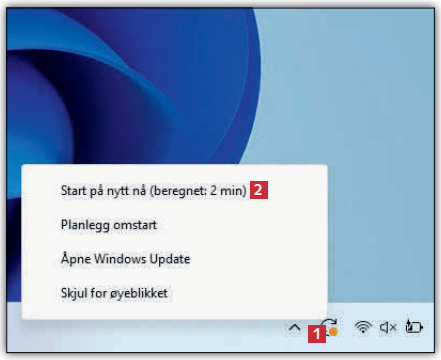

1 Ser du et ikon fra Windows Update i varslingssenteret, klikker du på det 1 og velger **Start på nytt nå** 2 for å ta omstart og installere ventende oppdateringer.

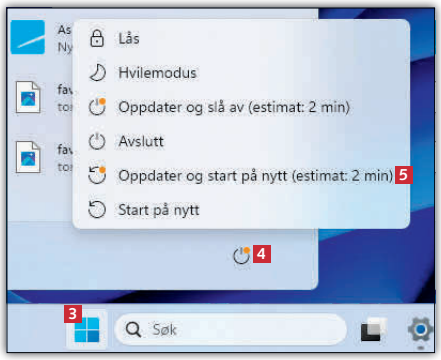

2 Ellers kan du alltid klikke på startknappen 3 og på/av-ikonet 4, der du velger **Oppdater og start på nytt** 5. Det kan også tenkes at det bare står **Start på nytt**.

TIPS 2

Slett brukerkontoer som ikke benyttes

Har du full oversikt over hvilke brukerkontoer som er installert? Hvis du eller en gjest en gang har logget på med en ny konto, vil den fortsatt ligge på harddisken og ta opp plass og kapasitet. Derfor bør du slette kontoer som ikke lenger er i bruk.

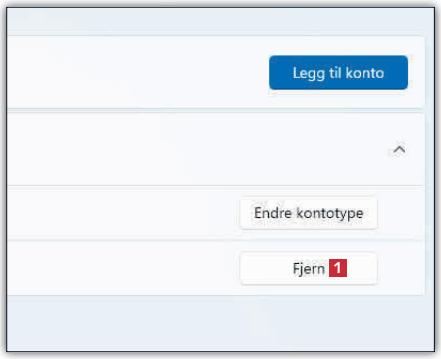

1 Høyreklikk på startknappen, og velg **Innstillinger**. Klikk på **Kontoer og Andre brukere**. I Windows 10 klikker du først på **Familie og andre brukere**. Klikk på **Fjern** 1.

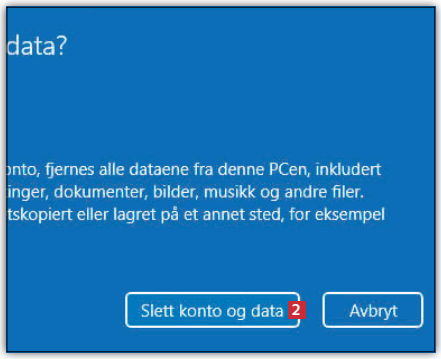

2 Klikk på **Slett konto og data** 2 for å bekrefte at du vil slette kontoen.

TIPS 3

Fjern gamle utvidelser fra nettleseren

Det er smart at man kan installere utvidelser i nettlesere som Chrome, og dermed få flere funksjoner, men det skjer på bekostning av hastigheten til nettleseren. Derfor anbefaler vi at du sjekker listen over utvidelser og fjerner dem du ikke bruker.

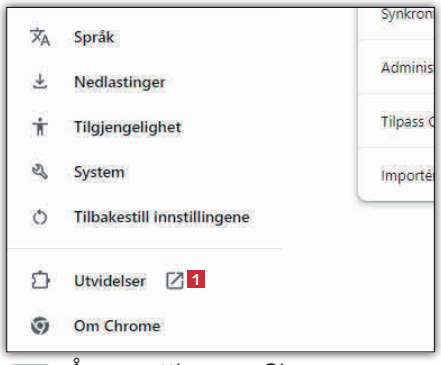

1 Åpne nettleseren Chrome, og gå til innstillingene ved hjelp av knappen med de tre prikkene øverst til høyre. Deretter klikker du på **Utvidelser** 1 til venstre i vinduet.

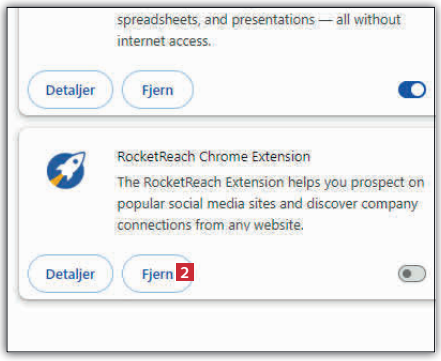

2 Se gjennom oversikten over installerte utvidelser med et kritisk blikk, og klikk på **Fjern** 2 ved alle du ikke lenger bruker.

Foto: Audom, PeopleImages.com - Yuri A/Shutterstock.com

TIPS 4

Hold maskinen oppdatert

Det er ikke bare av hensyn til sikkerheten at operativsystemet bør holdes oppdatert. Sammen med de viktige sikkerhetsrettingene mottar du nemlig også mer generelle rettinger av feil i Windows, og de kan gi både bedre stabilitet og høyere ytelse.

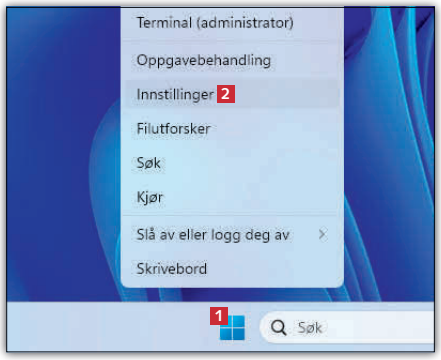

1 Høyreklikk på startknappen på oppgavelinjen 1, og velg **Innstillinger** 2.

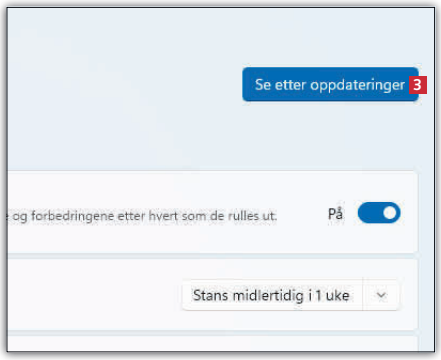

2 Klikk på **Windows Update**, og velg **Se etter oppdateringer** 3. I Windows 10 klikker du på **Oppdatering og sikkerhet**.

TIPS 5

Hold filene på harddisken samlet

Hvis maskinen har en tradisjonell snurredisk, er det lurt å defragmentere den med jevne mellomrom. Det sørger for at filene er delt opp i færrest mulig fragmenter, slik at det går raskere å lese dem inn.

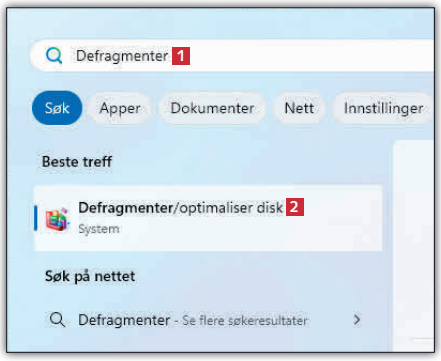

1 Klikk på startknappen, og begynn å skrive **defragmenter** 1 i søkefeltet øverst i menyen. Klikk på **Defragmenter/optimaliser disk** 2.

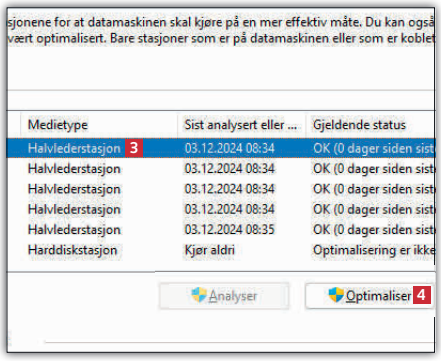

2 Velg harddisk i oversikten 3, og klikk på **Optimaliser** 4. Det tar tid mens Windows rydder i fragmentene, så gjør gjerne noe annet så lenge.

TIPS 6

Løs alle feil i Windows

Med tiden kan det oppstå en rekke forskjellige feil på maskinen, og noen av dem kan også ha betydning for den totale ytelsen. Hvis du for eksempel har problemer med nettilkoblingen eller andre deler av Windows, er det ofte mulig å løse dem med Windows' egne feilsøkingsverktøy.

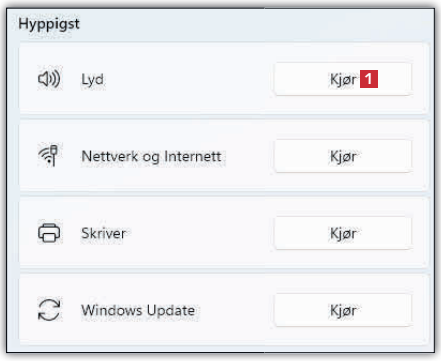

1 Gå til **Innstillinger**. Klikk på **System** og **Feilsøking**. Velg **Andre feilsøkingsverktøy**. Klikk på **Kjør** 1 ved hvert verktøy.

TIPS 7

Slå av eksternt utstyr

Det enkleste er selvfølgelig å bare la eksternt utstyr, som en skriver eller skanner, være påslått til enhver tid, slik at de er klare til bruk når behovet oppstår. Ulempen er at Windows må bruke tid og krefter på å opprettholde tilkoblingen, og det er det ingen grunn til hvis du for eksempel sjelden skriver ut. Slå derfor av utstyr som ikke er i bruk.

TIPS 8

Deaktivering av bakgrunnsapper

Windows er satt opp til automatisk å laste inn installerte apper, slik at de alltid ligger klare i bakgrunnen. Med mindre du bruker de små Microsoft-appene jevnlig, er det å sløse med krefter. I så fall kan du trygt slå av denne bakgrunnsfunksjonen.

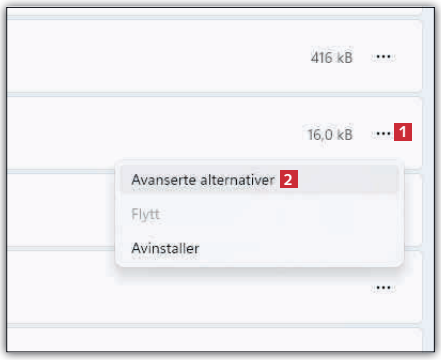

1 Høyreklikk på startknappen, og velg **Installerte apper**. Klikk på de tre prikkene ved en app 1, og velg **Avanserte alternativer** 2.

2 Åpne nedtrekksmenyen ved **Tillatelser for bakgrunnsapp** 3, og velg **Aldri** 4. I Windows 10 slår du av knappen ved **Bakgrunnsapper**.

TIPS 9

Reparasjon av ødelagte systemfiler

Det oppstår ofte feil i Windows' systemfiler, og det har mye å si for både stabilitet og ytelse. Det er lett å sjekke og reparere systemfilene med et innebygd verktøy som startes ved hjelp av Ledetekst. Hvordan det gjøres, ser du her.

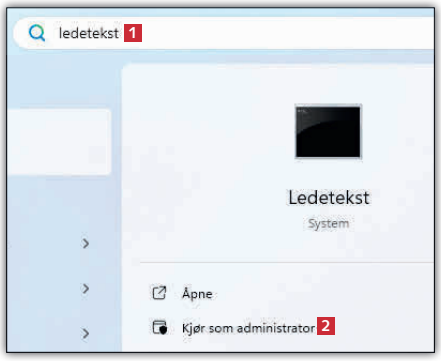

1 Klikk på startknappen og skriv **ledetekst** 1 i søkefeltet øverst. Klikk på **Kjør som administrator** 2 ved Ledetekst.

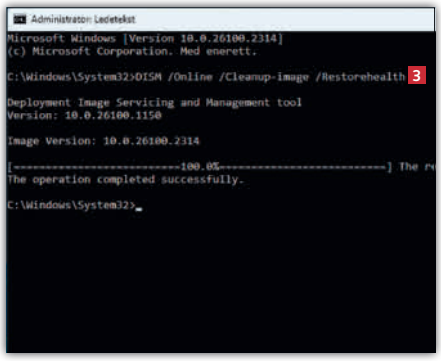

2 Skriv **DISM /Online /Cleanup-image /Restorehealth** 3 og trykk på **Enter**. Nå skannes og repareres alle viktige systemfiler.

TIPS 10

Hold driverne oppdatert

På samme måte som at Windows og programmene hele tiden oppdateres, kommer det fortløpende rettinger i form av nye drivere til forskjellige komponenter. Disse kan du installere via Windows Update i Innstillinger, slik at du holder maskinen i best mulig form.

1 Høyreklikk på startknappen i Windows, og velg **Innstillinger**. Velg **Windows Update** og **Vis valgfrie oppdateringer** 1.

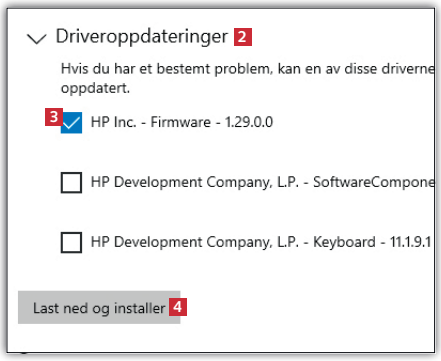

2 Utvid listen ved **Driveroppdateringer** 2, marker driveren du vil installere 3 og klikk på **Last ned og installer** 4.

TIPS 11

Windows 11: Bruk programmene mer effektivt

Har du en Windows 11-pc, fikk du for et par oppdateringer siden en ny mulighet til å sette programmene i såkalt effektivitetsmodus. Det vil si at åpne programmer stilles inn til å være mest mulig energieffektive, slik at de ikke bruker unødvendig mye strøm eller andre ressurser.

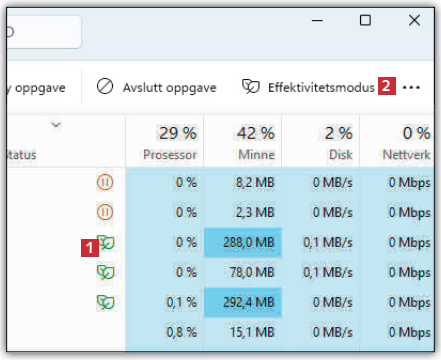

1 Trykk på **Ctrl + Skift + Esc**. Velg **Prosesser**. Vises grønne blader 1 ved et program, kan du klikke på **Effektivitetsmodus** 2.

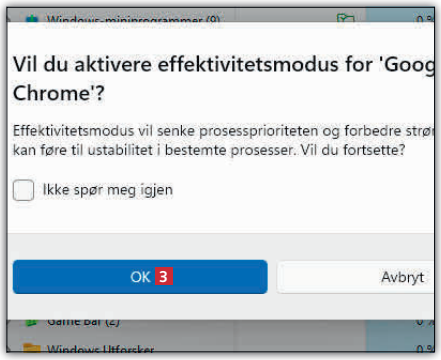

2 Klikk på **OK** 3 for å bekrefte. Nå vil det valgte programmet bruke mindre prosessorkraft og dermed også mindre strøm.

TIPS 12

Frigjør automatisk plass på pc-en

Maskinen fylles hele tiden opp med midlertidige filer fra Windows, installasjonsfiler og loggen til nettleseren. Hvis du aktiverer Lagringssensor i Windows-innstillingene, sørger den for automatisk å redusere mengden av dataskrot til et minimum.

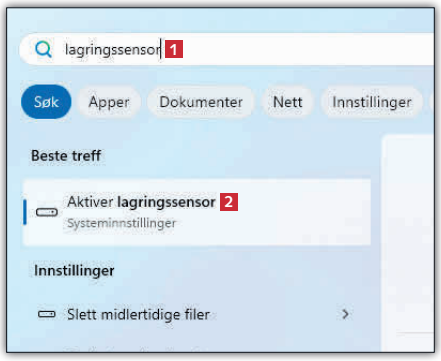

1 Klikk på startknappen, og skriv **lagringssensor** 1 i søkefeltet øverst i startmenyen. Klikk på **Aktiver lagringssensor** 2.

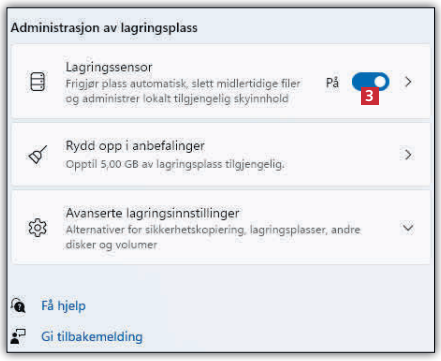

2 Pass på at skyveknappen ved **Lagringssensor** 3 er på. Da frigjør Windows fortløpende plass ved å slette overflødige filer.

TIPS 13

Slå av tips og varsler

Det krever både oppmerksomhet og litt av maskinens ytelse når Windows hele tiden kommer med tips og varsler i varslingssenteret nederst til høyre på skrivebordet. Derfor anbefaler vi at du ganske enkelt slår av den unødvendige tidstyven.

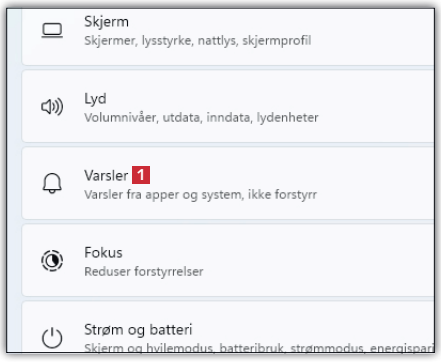

1 Høyreklikk på startknappen, og velg **Innstillinger**. Klikk på **System** og **Varsler** 1. I Windows 10 klikker du på **Varslinger**.

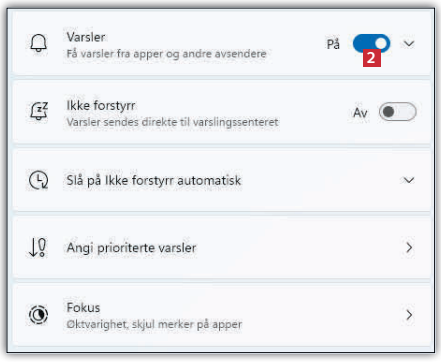

2 Klikk på skyveknappen ved **Varsler** 2, slik at den er slått av.

TIPS 14

Sett ytelsen til maksimal

Windows har en strømstyring som automatisk sørger for å justere ytelsen etter hvor mye strøm som er igjen på batteriet. Hvis du kun bruker maskinen hjemme og alltid lar den være koblet til en ekstern strømforsyning, er det litt ytelse å vinne ved å velge full effekt i strømstyringen.

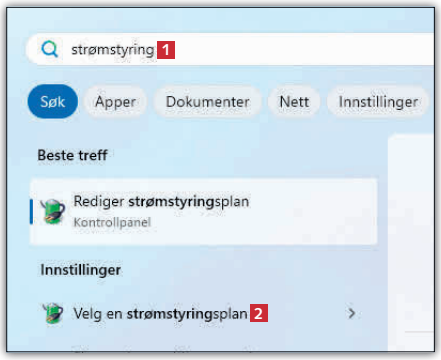

1 Klikk på startknappen, og skriv **strømstyring** 1 i søkefeltet. Klikk på **Velg**... 2. I Windows 10 heter det **Rediger strømstyringsplan**.

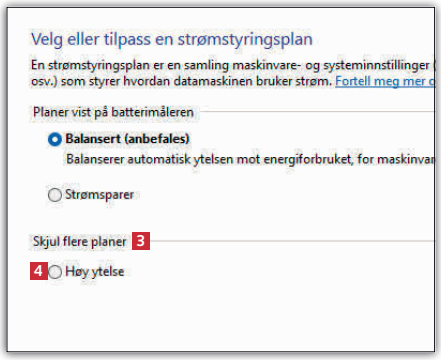

2 Utvid den nederste menyen 3, og velg **Høy ytelse** 4. Dermed kan du utnytte alle tilgjengelige ressurser fullt ut.

TIPS 15

Slå av unødvendig gjennomsiktighet

Windows 10 og 11 har flotte grafiske effekter som riktignok gjør skjermbildet finere å se på, men strengt nødvendig er det ikke. Særlig på eldre og mindre kraftfulle maskiner kan de mange gjennomskinnelige fargene og effektene bidra til at ting går unødvendig treg. I så fall kan du ha nytte av å slå av gjennomsiktigheten.

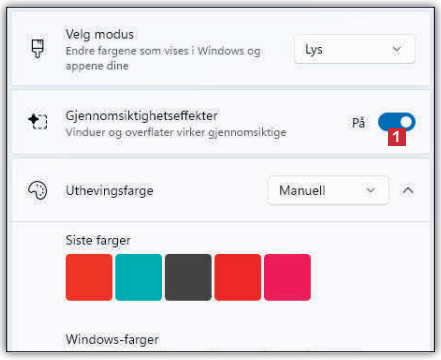

1 Høyreklikk på start, og velg **Innstillinger**. Gå til **Personalisering** og velg **Farger**. Klikk på **Gjennomsiktighetseffekter** 1.

TIPS 16

Flytt de store filene til en ekstern harddisk

Windows har behov for minst 10–20 prosent ledig plass på systemdisken for å fungere ordentlig. Kommer du under dette tallet, vil det kunne merkes på ytelsen. Begynner det å bli trangt om plassen på systemdisken, kan du derfor vurdere å flytte noen av de personlige filene over til en ekstern harddisk, slik at Windows igjen får litt albuerom.

Er ikke tiden inne for å oppgradere til en større systemdisk, kan du flytte de største filene fra pc-en over til en ekstern disk, slik at Windows får mer plass å boltre seg på.

TIPS 17

Slå på apper etter behov

Når du har brukt en app i Windows, vil operativsystemet automatisk sørge for å starte den samme appen igjen neste gang du starter maskinen. Det er det egentlig ingen grunn til. Vil du bruke de samme appene på nytt, kan du jo bare starte dem manuelt. Her viser vi hvordan du slår av automatisk start av apper, slik at du kan bruke ressursene der behovet er størst.

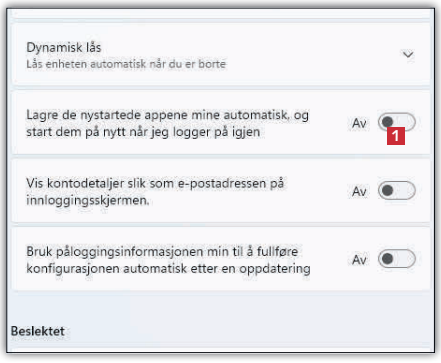

1 Høyreklikk på startknappen, og velg **Innstillinger**. Velg **Kontoer** og **Påloggingsalternativer**. Slå av skyveknappen ved **Lagre de ...** 1.

Foto: Samsung Memory/Unsplash.com

TIPS 18

Slå av overflødige startprogrammer i Windows

Noen av programmene du installerer, settes opp til å starte automatisk sammen med maskinen – og det er sløsing med både tid og krefter. Derfor kan du med fordel slå av autostart for de programmene du ikke trenger like etter oppstart.

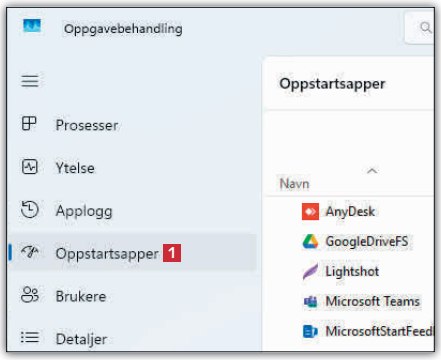

1 Trykk på **Ctrl + Skift + Esc**. Velg **Oppstartsapper** 1 i menyen til venstre. I Windows 10 velger du fanen **Oppstart** øverst.

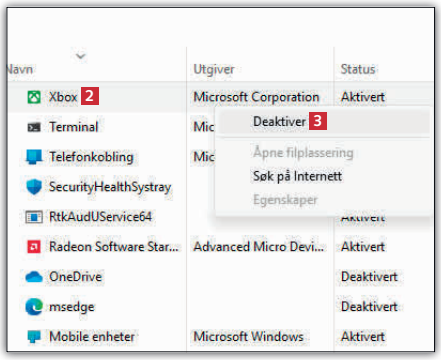

2 Høyreklikk på oppstartsprogrammer 2 du ikke bruker jevnlig, og velg **Deaktiver** 3. Neste gang vil ikke programmet starte av seg selv.

TIPS 19

Avslutt krevende programmer

I Windows Oppgavebehandling ser du hvor mye ressurser de respektive programmene legger beslag på. Her er det også lett å avslutte programmer og tjenester. Fra Oppgavebehandling kan du dessuten avslutte programmer som ikke er synlige som et vindu, og frigjøre ressurser de legger beslag på.

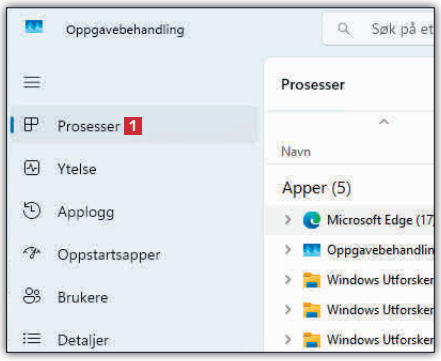

1 Trykk på **Ctrl + Skift + Esc**. Klikk på **Prosesser** 1 i menyen til venstre. I Windows 10 ligger menyen som en fane øverst i vinduet.

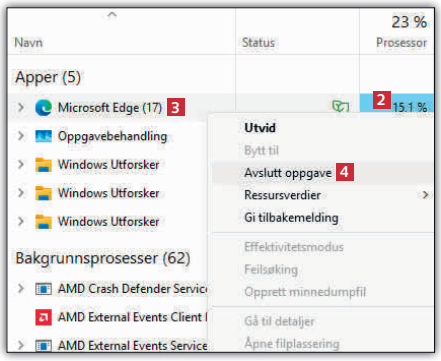

2 Legg merke til programmenes ressursbruk 2. Hvis du vil lukke et program, høyreklikker du på det 3 og velger **Avslutt oppgave** 4.

TIPS 20

Avinstaller programmer du ikke bruker

Selv om du ikke bruker alle programmene du har installert, legger de likevel beslag på ressurser, fordi Windows fortsatt må bruke krefter på å laste inn hjelpefiler og eventuelle småprogrammer. Derfor bør du gjennomgå listen over installerte programmer og avinstallere dem du ikke bruker.

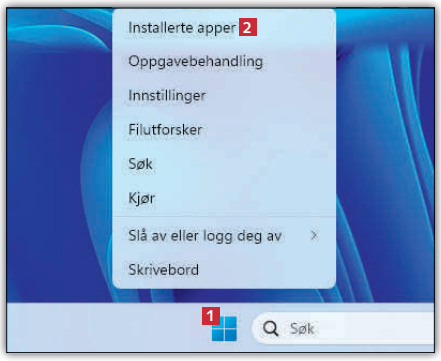

1 Høyreklikk på startknappen i Windows 11 1, og velg **Installerte apper** 2. I Windows 10 heter funksjonen **Apper og funksjoner**.

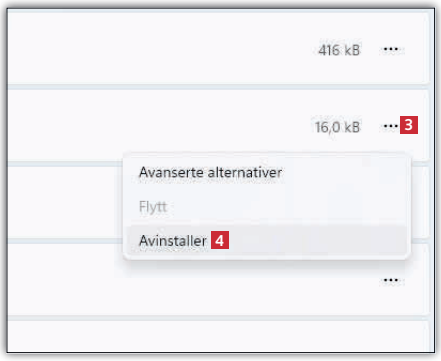

2 Klikk på de tre prikkene 3, og velg **Avinstaller** 4. I Windows 10 må du først du klikke på programmet og deretter velge **Avinstaller**.

TIPS 21

Sørg for frie luftveier

Det høres ut som et førstehjelpskurs, men også en pc trenger frie luftveier. Det kan nemlig bli ekstremt varmt i et pc-kabinettet – faktisk varmere enn komponentene tåler. Derfor vil pc-en selv redusere ytelsen før ram og prosessor når en kritisk temperatur. Det vil skje tidligere hvis luftsirkulasjonen er dårlig. Derfor kan du få høyere ytelse ved å sørge for ”frie luftveier”.

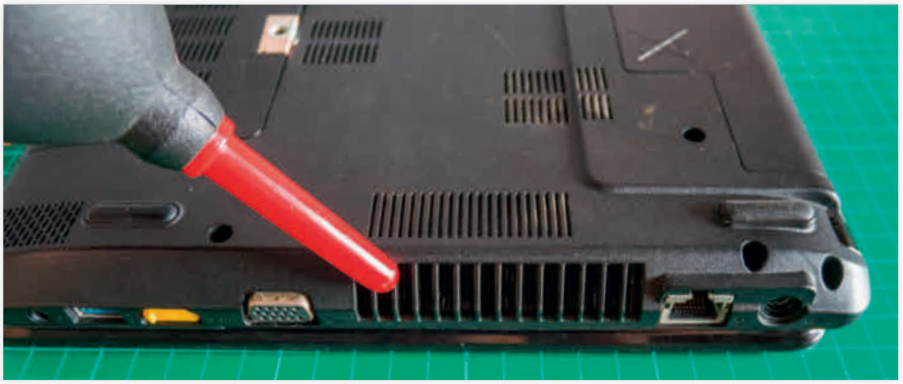

Det kan legge en kraftig demper på maskinens ytelse hvis den ikke blir kvitt overskuddsvarmen. Bruk blåsebelg, trykkluft på boks eller støvsuger til å holde ventilasjonsåpningene rene og åpne.

TIPS 22

Fart og ytelse fremfor pynt og kosmetikk

I Windows kan du velge mellom flotte grafiske effekter og rå ytelse. Velger du det siste, får du merkbart mer krefter å rutte med ved å gi avkall på noen av de flotte, men unødvendige effektene og animasjonene i Windows.

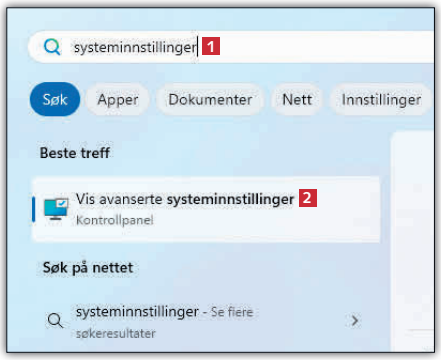

1 Klikk på startknappen, og begynn å skrive **systeminnstillinger** 1 i søkefeltet øverst. Klikk på **Vis avanserte systeminnstillinger** 2.

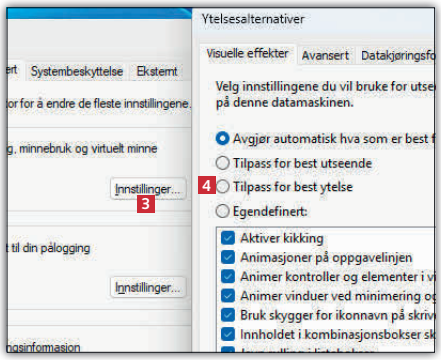

2 Klikk på **Innstillinger...** 3 i det øverste feltet og deretter på **Tilpass for best ytelse** 4. Dermed prioriteres kraft fremfor design.

TIPS 23

Dropp den indekserte søkefunksjonen

Den indekserte søkefunksjonen i Windows er notorisk ineffektiv. Derfor anbefaler vi at du bare har den aktivert for filer i brukermappen og i startmenyen. Du kan fortsatt søke som du er vant til på resten av maskinen. Forskjellen er at det skjer uten å legge fullstendig beslag på alle tilgjengelige ressurser i bakgrunnen.

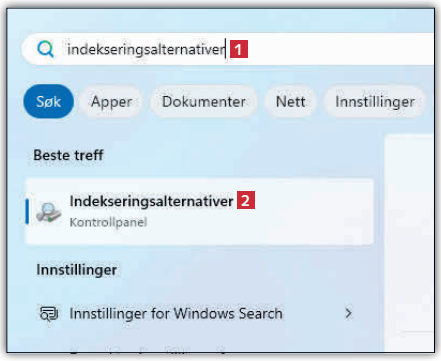

1 Klikk på startknappen, og skriv **Indekseringsalternativer** 1 i søkefeltet øverst. Deretter klikker du på **Indekseringsalternativer** 2.

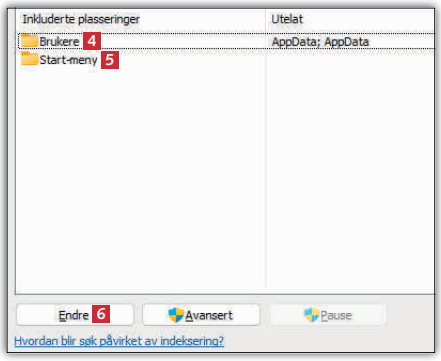

2 Det er kun mappen **Brukere** 4 og **Start-meny** 5 som bør være aktive. Ser du andre mapper, klikker du på **Endre** 6 og fjerner hakene.

Foto: Fandistico/Shutterstock.com